

امتحانات متمرکز تکمیلی (سطح ۳)

نیم سال اول ۹۴-۹۳

رشته های فلسفه، کلام، تفسیر، تاریخ، اخلاق، مهدویت، امامت و ادبیات عرب ورودی مهر ۹۳

مهر مدرسه

کد امتحان:	۳۹۳۱/۰۹
تاریخ:	۱۳۹۳/۱۰/۱۵
موضوع:	فقه ۱
کتاب:	دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی
مجموعه:	جلد دوم: اجاره (ص ۱۰۷-۱۳۰)، ضمان (ص ۱۷۸-۱۶۹)، مضاربه (ص ۲۱۱-۲۲۳)، قرض (ص ۲۴۱-۲۲۵)، ودیعه (ص ۲۷۲-۲۶۵) و وقف (ص ۵۴۴-۵۴۱)

ردیف:		
صنوبری:	ساعت برگزاری: ۱۰ صبح	نمره: ۱۷
نمره تکمیلی: ۸۰ دقیقه	مجموع نمره: ۱۷	
نمروضوی:	ساعت برگزاری: ۱۰ صبح	نمره: ۲۰
نمره تکمیلی: ۹۰ دقیقه	مجموع نمره: ۲۰	
شماره یا نام مصحح اول	نمره بر عدد	نمره بر حروف
شماره یا نام مصحح دوم	نمره بر عدد	نمره بر حروف

نام و نام خانوادگی: نام پدر: کد طلایی: مدرس علی: شهرتان: استان:

۱- عبارت «عقد يتضمن المعاوضة على المنفعة» تعريف کدام عقد است؟ ص ۱۰۹

۰/۵

- الف. اجاره
- ب. ضمان
- ج. قرض
- د. مضاربه

۲- کدام خيار در اجاره جاری است؟ ص ۱۲۲

۰/۵

- الف. خيار مجلس
- ب. خيار عيب
- ج. خيار حيوان
- د. خيار تأخير

۳- در مضاربه، عامل، چه زمانی مالک حصه‌ی خودش از ربح می‌شود؟ ص ۲۱۹

۰/۵

- الف. حين تحقق العقد
- ب. بعد إضاض المال
- ج. بعد قسمة الأموال
- د. بمجرد ظهور الربح

۴- اگر مالی با ارث به ما برسد که در آن، اموال ربوی مشخص وجود دارد ولی مالکش را نمی‌شناسیم، چه حکمی ثابت است؟ ص ۲۳۲

۰/۵

- الف. احکام مجهول المالک را دارد.
- ب. احکام لقطه در آن ثابت می‌شود.
- ج. تصرفاتش در آن مال صحیح است.
- د. مخلوط به حرام و خمسش لازم است.

۵- حکم «جواز و لزوم» عقد ودیعه چیست؟ ص ۲۶۷

۰/۵

- الف. لازم من الطرفين و إن كان مؤجلاً بأجل محدّد.
- ب. لازم من الطرفين إلا إذا كان مؤجلاً بأجل محدّد.
- ج. جائز من الطرفين و إن كان مؤجلاً بأجل محدّد.
- د. جائز من الطرفين إلا إذا كان مؤجلاً بأجل محدّد.

۶- به نظر مصنف مقتضای قاعده نسبت به «اعتبار قبض در وقف» چیست؟ ص ۵۴۹

۰/۵

- الف. يعتبر مطلقاً.
- ب. لا يعتبر مطلقاً.
- ج. يعتبر فی اللزوم.
- د. يعتبر فی الصحّة.

۷- دو دلیل از ادله مصنف برای اعتبار «اباحه‌ی منفعت در اجاره» را تبیین کنید. ص ۱۱۶ و ۱۱۷ - ۱/۵ نمره

۱/۵

جواب: ۱. منافع غیر مباح - یعنی حرام - مملوک برای مالک عین نیستند تا تملیک آنها ممکن باشد. ۲. قدرت بر تسلیم شرط صحت اجاره است و این شرط در منافع حرام وجود ندارد، زیرا تسلیم منافع حرام شرعاً ممکن نیست و هر چه شرعاً صحیح نباشد، مانند ممتنع عقلی است. ۳. صحت عقد اجاره از وجوب وفاء به عقد اجاره کشف می‌شود و اگر منافع حرام باشند، تسلیم آنها و وفاء به عقد اجاره حرام می‌شود، و با وجود حرمت وفاء به عقد، دیگر صحت عقد اجاره کشف نمی‌شود. (نوشتن دو دلیل هر کدام ۰/۷۵ نمره، کافی است.)

۸- با توجه به روایت «الرجل يستأجر الدار ثم يؤجرها بأكثر مما استأجرها به؟ قال: لا يصلح ذلك.» تبیین کنید آیا مستأجر عین می تواند،

عین را با اجرتی غیر از جنس اجرتی که خودش باید بدهد، به دیگری اجاره دهد؟ چرا؟ ص ۱۲۵ و ۱۲۶ - ۲ نمره

جواب: بله (۰/۵ نمره) زیرا بر اساس این روایت نمی تواند عین را با اجرتی بیش از آنچه خودش اجاره کرده، اجاره دهد و زمانی «اجرت بیشتر» صدق می کند که جنس هر دو اجرت - یعنی اجرتی که خودش باید بپردازد و اجرتی که باید از دیگری بگیرد - یکی باشد و فقط مقدار یکی بیشتر از دیگری باشد، ولی در صورتی که اجرتی که می خواهد بگیرد از نظر جنس کاملاً متفاوت با اجرتی باشد که باید بپردازد، اینجا اصلاً «اجرت بیشتر» صدق نمی کند تا اجاره دادن ممنوع شود. (۱/۵ نمره)

۹- مراد از «مقتضای قاعده» در عبارت «لا يجوز رجوع الضامن على المضمون عنه مع عدم تحقق الأداء ... و قيل إن الحكم المذكور على خلاف القاعدة.» را با دلیل تبیین نمایید. ص ۱۷۶ و ۱۷۷ - ۲ نمره

جواب: مقتضای قاعده: این است که با مجرد ضمان رجوع ضامن به مضمون عنه جایز باشد (۰/۵ نمره) دلیل: زیرا همانطور که با مجرد ضمان ذمه‌ی ضامن برای مضمون له مشغول می شود و باید طلب او را بپردازد، هم چنین با مجرد ضمان ذمه‌ی مضمون عنه برای ضامن مشغول می شود و ضامن می تواند به او رجوع کند. [حتی اگر هنوز طلب مضمون له را نپرداخته است.] (۱/۵ نمره)

۱۰- «عدم فلس» در کدام یک از «قرض دهنده» و «قرض گیرنده» شرط است و در کدام یک شرط نیست؟ چرا؟ ص ۲۳۰ - ۱/۵ نمره

جواب:

۱. در قرض دهنده شرط است (۰/۲۵ نمره) زیرا اگر مفلس باشد، حق تصرف در اموالش را ندارد و قرض دادن هم نوعی تصرف است. (۰/۵ نمره)

۲. در قرض گیرنده شرط نیست (۰/۲۵ نمره) زیرا قرض گرفتن تصرف در مال نیست تا برای مفلس صحیح نباشد. [بلکه نوعی تصرف در ذمه است.] (۰/۵ نمره)

۱۱- حکم رد نمودن ودیعه به هر یک از «مودع کافر» و «مودع غاصب» چیست؟ چرا؟ ص ۲۶۹ و ۲۷۰ - ۲ نمره

جواب: رد ودیعه به مودع کافر لازم است (۰/۲۵ نمره) زیرا اطلاق ادله‌ی وجوب رد ودیعه به صاحب آن شامل کافر هم می شود [علاوه بر اینکه روایات صریح در این مورد هم داریم] (۰/۷۵ نمره) ولی رد ودیعه به مودع غاصب جایز نیست (۰/۲۵ نمره) زیرا رد ودیعه به صاحبش لازم است و غاصب، صاحب ودیعه نیست. (۰/۷۵ نمره)

۱۲- مراد از «استصحاب» و «قاعده» در عبارت «يستدل على اعتبار القبول في الوقف باستصحاب عدم ترتب الأثر بدونه و بأن إدخال الشيء في ملك الغير بدون رضاه خلاف القاعدة.» را تبیین نمایید. ص ۵۴۵ - ۱/۵ نمره

جواب: استصحاب: قبل از قبول، وقف واقف اثری از آثار وقف را نداشته است، بعد از وقف شک می کنیم که آیا بدون قبول آثار وقف ایجاد شده است یا خیر، استصحاب عدم تحقق آن آثار جاری می شود. (۰/۷۵ نمره) هر کسی نسبت به بدست آوردن ملک و مالک چیزی شدن سلطنت دارد که اگر بخواهد مالک آن شود و اگر نخواهد مالک نشود. (۰/۷۵ نمره)

۱۳- قائلین به «بطلان وقف موقت و عدم وقوع حبس» بر «قائلین به وقوع این وقف به عنوان حبس» این گونه اشکال کرده اند: «إن الوقف و الحبس متباينان لاقتضاء الأول خروج العين عن ملك الواقف بخلافه في الحبس.» این اشکال و پاسخ مصنف به آن را تبیین کنید. ص ۵۵۲ - ۱/۵ نمره

جواب: اشکال: از آنجایی که وقف و حبس با هم تباین دارند، نمی توان این گونه وقف را به عنوان حبس صحیح به شمار آورد و تباین وقف و حبس در این است که مقتضای وقف این است که عین موقوفه از ملک واقف خارج شود و به ملک موقوف علیه درآید ولی مقتضای حبس این است که عین محبوسه در ملک حبس کننده باقی بماند. (۰/۷۵ نمره) پاسخ مصنف: تباین مذکور صحیح نیست و مقتضای وقف با حبس این نسبت را ندارد، زیرا خروج عین از ملک واقف مقتضای خود وقف نیست بلکه مقتضای تأیید وقف است و از آنجایی که در وقف موقت، قصد تأیید وجود ندارد، پس می توان این وقف را به عنوان حبس صحیح دانست. (۰/۷۵ نمره)

۱۴- چهار مورد از موارد پنج گانه جواز فروش بیع موقوفه را نام ببرید. ص ۵۵۴ - ۲ نمره

جواب: ۱. عین موقوفه خراب شود به گونه‌ای که بترسیم اصلاً انتفاع از آن ممکن نباشد [یا انتفاع از آن بسیار کم شود]. ۲. واقف شرط فروش آن را در برخی موارد کرده باشد. ۳. اختلاف شدید بین موقوف علیه باشد به گونه‌ای که از تلف اموال و نفوس در امان نباشیم. ۴. اگر واقف عنوان خاصی در عین موقوفه ملاحظه داشته که الآن آن عنوان زایل شده است. ۵. مشکلاتی برای عین موقوفه پیش آمده که بقاء آن به خراب شدن آن منجر می شود به گونه‌ای که استفاده و بیع دیگر ممکن نخواهد بود. (چهار مورد هر کدام ۰/۵ نمره کافی است.)

* سوالات زیر مختص طلاب غیر حضوری می باشد:

۱۵- فرق هر یک از «قرض و اجاره» با «مضاربه» چیست؟ ص ۲۱۳ و ۲۱۴ - ۲ نمره

جواب: فرق قرض با مضاربه: ۱. تمام مال در قرض به قرض گیرنده منتقل می شود. ۲. قرض گیرنده همان مقدار است. (یک مورد ۰/۵ نمره کافی است.) به خلاف مضاربه که ۱. مال در ملک مالک باقی می ماند. ۲. عامل به ازای بخشی از سود حق دارد که در مال کار کند. (یک مورد ۰/۵ نمره کافی است.) فرق اجاره با مضاربه: در اجاره ۱. تمام سود برای مالک است. ۲. به اجیر اجرت داده می شود (یک مورد ۰/۵ نمره کافی است.) اما در مضاربه سود برای هر دو طرف - یعنی مالک و اجیر - است. (۰/۵ نمره)

۱۶- به نظر مصنف با توجه به روایت «المسلمون عند شروطهم» و فرض «جایز بودن عقد قرض» آیا «أجل مذکور در ضمن عقد قرض» لازم است یا جایز؟ چرا؟ ص ۲۳۹ - ۱ نمره

جواب: أجل مذکور در ضمن عقد قرض لازم است (۰/۲۵ نمره) زیرا روایت مذکور بر وجوب و لزوم وفاء به تمام شروط دلالت دارد حتی شروطی که در ضمن عقد جایزی مثل قرض ذکر شوند. (۰/۷۵ نمره)